Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 186. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 12. серпня, 1922. — VOL. XXX. — No. 186. — City, N. J., Saturday, August 12, 1922. — THREE CENTS

СТРАЙК ВЖЕ ЗДЕРЖАВ РУХ НА ОДНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ

НІДЕЛС, Каліфорнія, 10. серпня. — „Чотири великі юнії" (так називаються юнії машиністів, пічкурів, кондукторів та брейкменів) повідомили зелізниче підприємство Санта Фей, що члени сих юнії, працюючі в ній, покидають сейчас роботу і будуть страйкувати так довго, поки зелізниця не усуне всіх сторожів, уставлених коло своєї власности.

Розпорядженнє чотирох юній увійшло сейчас в життє і страйк поширився з сього міста на велику частину Каліфорнії, завішуючи зелізничий рух межи кількома дуже важними точками. Навіть поспішні пасажирські поїзди в богато случаях мусіли задержатися, бо не було для них обслуги.

ҐУБЕРНАТОРИ ГОВОРЯТЬ ПРО ЗАБРАННЄ ЗЕЛІЗНИЦЬ ТА КОПАЛЕНЬ ПІД ДЕРЖАВНИЙ ЗАРЯД

СТ. ПОЛ., Минесота, 10. серпня. — Тут відбулася конференція стейтових ґубернаторів, котра постановила вислати до президента Гардинґа телеґраму з домаганнем перебрати на державний заряд всі американські зелізниці та копальні вугля на случай, як обі спорячі сторони не полагодять межи собою в короткім часі своїх непорозумінь.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ВУГЛЯ ПОЧИНАЄ ВЖЕ ПРАКТИЧНУ РОБОТУ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 10. серпня. — З огляду на те, що виждавши 24 години, комітет не дістав ніякої відповіди від илинойських властителів копалень вугля, комітет постановив приступити до роботи без них.

Він сейчас установив субкомітет для вироблення пляну нової згоди щодо скалі робітничої заплати та других точок вуглевого контракту.

Вибравши сей підкомітет, комітет віддав йому всю працю, а самий відложив свої засідання до часу, як субкомітет буде готовий з пропозицією.

ВЛАСТИТЕЛІ КОПАЛЕНЬ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ ХОЧУТЬ ОСІБНИХ УМОВ

ВАШІНҐТОН, 10. серпня. — В президента Гардинґа явилася нині делеґація від властителів копалень твердого вугля і просила його, щоби він силою свого уряду привернув роботу в копалнях, постаравшися наперед зробити відповідний натиск на майнерські юнії. Вони заявилися за осібними окружними злагодами з юніями.

УРЯД ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НАНИМАННЄМ ЗАГРАНИЧНИХ СТРАЙКОЛОМІВ

ВАШІНҐТОН, 10. серпня. — Ґенеральний комішенер іміґрації Газбенд вислав до всіх пограничних урядів осторогу, щоб малися на осторозі перед приїздом зелізничих робітників, наниманих на час страйку.

Комішенер звертає увагу пограничних урядів на постанови закона про контрактових робітників, котрі забороняють допускати до Злучених Держав робітників законтрактованих ще за границями.

Притокою до сеї остороги було те, що в канадійських ґазетах появилися вже великі оголошення американських зелізничих компаній, обіцюючі гарну роботу охочим робітникам.

ЗЕЛІЗНИЦІ СКАРЖУТЬСЯ НА САБОТАЖ

БОСТОН, Месечузетс, 10. серпня. — Зелізниця Бостон Енд Мейн нарікає, що її страйкуючі робітники допускаються саботажу.

Після заяви сеї зелізниці, страйкарі попсули в кількох місцях сигналові прилади і другі зелізничі урядження.

ЯКІ ЛЮДИ СЛУЖАТЬ ЗА СКЕБІВ

ПИТСБУРҐ, Па., 10. серпня. — В Ґленвудськім зелізничім варстаті зелізниці Болтимор енд Огайо погиб нині серед бійки Волес Джуел з Вашінґтону, котрий працював тут за скеба.

Джуел посварився з другим робітником за те, хто межи ними „бос". Підчас сварки напасливий скеб вдарив свого товариша зелізним друком по голові так сильно, що сей погиб на місци. Убийника арештовано.

КАРАЮТЬ СТРАЙКАРІВ ЗА ЗАЧІПКИ ЗІ СТРАЙКОЛОМАМИ

НЮ ЙОРК, 10. серпня. — Міський судля засудив одного зелізничого страйкаря на 25 долярів кари за се, що він підбив ногу одному скебови, як сей виходив зі зелізничого варстату.

На одну поліційну стацію заявився один Мурин, кажучи, що він покинув роботу на зелізниці, бо невідомі йому люди, які заявили йому, що вони приятелі страйкарів, напали на нього і збили його тяжко.

СВАРКА МЕЖИ ЗЕЛІЗНИЦЯМИ ТА ВУГЛЕВИМИ КОМПАНІЯМИ

НЮ ЙОРК, 10. серпня. — Голова нюйорської стейтової вуглевої комісії заявив публично, що зелізниці розвозять вугіль в дуже невідповідний спосіб.

Зелізниці сейчас поспішилися зі запереченнем закиду.

НІМЕЧЧИНА ХОЧЕ ПОРОЗУМІТИСЯ ЗІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАЖИ

ВАШІНҐТОН, 10. серпня. — Секретар Гюз повідомляє, що американські та німецькі представники підписали в Берліні угоду про мирне полагодженнє всяких воєнних претенсій межи обома державами.

УРЯД ДУМАЄ ПРОДАВАТИ ФАБРИКИ АМУНІЦІЇ

Американське міністерство війни подає до публичного відома, о незадовго відбудеться ліцитація на фабрики амуніції в Рочестер та Шікаґо.

РОДИЧІ ПОТОНУЛИ ДЛЯ ДИТИНИ

Автомобілісти, що їхали в середу стейтовою дорогою коло Висалія, Каліфорнія, побачили на своє здивованнє малого, може які три роки маючого хлопчика, забавляючогося самим в автомобили, задержанім при дорозі. Один з автомобілістів задержав свій самохід та став випитувати хлопця, де тато та мама. Хлопець відповів: „У воді. Тато у воді, немовля у воді". Ще більше зацікавлений пасажир став допитувати далі і довідався від дитини, що батько задержався коло дороги для направи машини. Підчас того як батько направляв машину, маленька дитина скориставши з невваги матери підійшла до ріки і впала в воду. Перелякана мати кинулася сейчас в воду ратувати дитину, але не вміючи пливати, почала топитися. На її крик батько покинув машину і побіг їх ратувати. Він кинувся в убранню в воду, але не міг вратувати ні дитини ні жінки, ні сам не потрафив добутися з води. Всі троє потонули.

Того самого ще дня з ріки виловлено тіла батька та матери.

ВЕЛИКА БУРЯ НАД СЯНОМ,

Дня 12 липня перейшла понад селами здовж ріки Сяну, особливо біля Рудник велика буря, яка знищила збіжа і всі засіви. Підчас бурі падав град такої величини, якої не тямлять найстарші люде. Буря зірвала багато дахів і поломала дерева. Громи запалили кілька будинків.

БОГОСЛУЖЕННЄ МИТРОПОЛИТА В НЮ ЙОРКУ.

В неділю, дня 13. серпня о годині 10.30 рано Митрополит Шептицький відправить Архиерейське Богослуженнє в церкві св. Юрія в Ню Йорку.

РОЗДАВ ГРОШІ.

На розі вулиць Ґейтс та Самнер Евнюс в Бруклині, Ню Йорк, зібралися в середу пополудни така товпа людий, що аж поліція мусіла вмішатися, щоби розігнати збіговище. Коли полісмен нарешті діпхався до самої середини товпища, де видно скривалася головна причина згромадження людий, до нього звернувся якийсь чоловік в синих „оверольсах" та зі жменою паперових гроший в руці та сказав: „Возьміть собі з них і ви, бо я маю забогато гроший". Полісмен забрав щедрого жертводавця на поліційну стацію, де його обшукали і найшли при нім 1,382 доляри переважно в 20-долярових банкнотах, пашпорт на імя Юрка Губека з Вествил, Илинойс, на дорогу до Росії та корабельну карту на парохід „Беренґарію". На поліції він теж говорив, що має за богато гроший і тому хотів роздати їх троха охочим до долярів Американцям.

Поліція відставила його до шпиталя для божевільних для обсервації його умового стану.

З ХРОНІКИ ВИПАДКІВ В ГАЛИЧИНІ.

Недільна буря потягла за собою жертву в життю одного селянина з Зарудець під Львовом, що тікаючи полем перед дощем, впав поражений громом. — Траґічний випадок потяг за собою життя одного зі зразкових духовників львівського округа, О. Мацюрака з Дорошева, який помер минулої неділі закусаний власними пчолами.

НОВИЙ СПОСІБ НА НЕЧЕМНІ ДІТИ

В місті Синсинеті, Огайо, зголосився по варант (дозвіл на арештованнє) один Джан Кейбел, котрий має двох хлопців в однім заведенню для дітий. Домагався він варанту на священника Керола Г. Луиса, настоятеля заведення; основою варанту мало бути тяжке побиттє дитини, якого Луис мав допуститися в спосіб, що примусив його сина битися на кулаки з другим хлопцем такої самої величини і сили.

Луис пояснив своє поступованнє в той спосіб: В його заведенню має бути кількох нечемних хлопців, на котрих ніякі кари не робили найменчого враження. Найгіршим з усіх був один 15-літний хлопчисько Гарлан Кейбел, котрий все напаствував та знущався на своїм молодшім і слабшім браті. Зовсім подібнім до нього був ще один хлопчина заведення, теж його віку і так само докучливий для свого молодшого брата. Випробувавши вже всіх способів кари на сих двох хлопцях і переконавшися про повну їх безуспішність, настоятель нарешті був доведений до роспуки. Тут йому й впала в голову дуже оригінальна думка: постановив він покарати обох битливих хлопців їх власними руками. В тій ціли купив він дві пари тяжких рукавиць до кушачної бійки (до „боксу"), казав хлопчиськам наложити їх собі на руки і битися ними що сили через двайцять мінут. Він самий з двома своїми помічниками стояв коло противників, як вони гатили себе по щоках та ребрах, та наглядали, щоби вони з одної сторони давали собі доброго бобу а з другої сторони придержувалися правил чесної бійки. По двайцятьох мінутах такої бійки оба хлопці були належито покарані за свої бійки супроти слабших, і від того часу мали справді показувати признаки поправи.

Переслухавши винаходчивого настоятеля суд признав його невинним закиненого йому злочину.

КЛОПОТИ СОВЄТІВ З ПОЧТОЮ.

Як видно з інформаційного булетину нюйорського почтового уряду, франкованнє листів в Росії стало поважним клопотом большевицького уряду. Уряд мусить без упину видавати щораз то нові почтові такси, щоби удержати почтові оплати на рівновазі з вічно спадаючою большевицькою валютою. Недавно кошт висилки листа до Злучених Держав виносив 200,000 рублів за кождих 20 ґрамів посилки; почтові карточки коштували по 120,000 рублів, друки по 40,000 за кождих 50 ґрамів. Реджістрованнє коштувало лишень ...200,000 рублів (за які перед війною можнаби було дістати майже 100,000 долярів, а за котрі нині дають 10 американських центів).

Наслідком таких оплат стало частенько конечною справою додавати до листів довгі паски паперу і наліплювати марки на них. Недавно в нюйорськім почтовім уряді оглядали лист, з Москви, до котрого був дочеплений пасок паперу яких 6 цалів широкий і 15 стіп довгий, заліплений з обох сторін 250-рублевими марками.

Річ ясна, що така марнотратне шафованнє паперу значно поменчує прихід большевицького уряду з почти.

НЕ ХОЧУТЬ ДАВАТИ ПРЕЗИДЕНТОВИ ШИРОКИХ ПРАВ В СПРАВІ МИТА

ВАШІНҐТОН, 10. серпня. — Фінансовий комітет застановлявся нині над пропозицією деяких сенаторів віддати президентови Злучених Держав широкі права щодо установлювання мита на заграничні вироби.

Більшість комітету заявилася проти давання дуже широких прав найвисшому урядникови держави.

З того приводу вивязується в митовій справі нова завзята боротьба.

ВИКОНАНО ЗАСУД СМЕРТИ НА ВБИЙНИКАХ ВИЛСОНА

ЛОНДОН, 10. серпня. — У вязниці Вондсверт виконано нині кару смерти на Реджиналді Дані та Йосифі Осаливані, засуджених за убиттє анґлійського полковника Вилсона.

Кару смерти виконано після анґлійського права через повішеннє. Оба засуджені приняли кару спокійно. В хвилі, як їх вішали, поза тюрмою клячали товпи Айришів і молилися.

КОЖДИЙ КАБІНЕТ ОБСТОЮЄ ПРИ СВОЇМ ПРЕМІЄРІ

ЛОНДОН, 10. серпня. — Нині отворено наново засіданнє лондонської конференції.

І представники Анґлії і представники Франції могли заявити, що їх кабінети піддержують політику своїх премієрів. Мимо сього сподіються якогось компромісу (залагоди) межи обома урядами.

КОНЕЦЬ ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ В ПОРТУҐАЛІЇ

ЛІЗБОНА, 10. серпня. — Ґенеральний страйк, котрий почався кілька днів тому для протесту проти підвисшення ціни на хліб, скінчився нині, як уряд заявив публично, що ціни хліба будуть знижені.

Хоч виїмкового стану, проголошеного вчора, ще не відкликано, всеж таки умови стають щораз більше нормальними.

ЦІНИ НА ХЛІБ В РОСІЇ ПОТРОЇЛИСЯ

МОСКВА, 9. серпня. — За послідних кілька днів в Москві діються дивні річи. Ціна білого хліба, приміром, підскочила нагло з 10 міліонів рублів на 30 міліонів рублів за пуд, себто 40 російських або 36 американських фунтів (10 міліонів рублів при нинішній виміні се тільки, що 2 доляри 50 центів, 30 міліонів се коло 7 долярів 50 центів).

Рівночасно з тими подіями кружляють наскрізь неймовірні поголоски. Для пояснення, приміром, зросту ціни на білий хліб подають, що аліянти почали наново бльокаду Росії та що Анґлія задержує на морю американські кораблі, наладовані хлібом.

Ціна чорного хліба піднеслась лишень дуже незначно.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАХОПИЛИ АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 10. серпня. — Доносять сюди з Батум, що там минувшого тижня большевики захопили анґлійський парохід „Джердж". Пасажирів задержано три дні, а потім перенесено їх на французький корабель.

Межи пасажирами був один американський місіонар з родиною, повертаючий з місії в Туреччині.

МІНІСТЕР ЗРЕЗИҐНУВАВ ДЛЯ ПОЄДИНКУ

БУЕНОС АЙРЕС, Арґентина, 10. серпня. — Міністер внутрішних справ Франсіско Бейро зрікся нині свого уряду, щоби поєдинкуватися з консервативним послом Санчесом Сорондо, котрий напав на нього острими словами в парляменті.

РОМУНИ СТРІЛЯЮТЬ ЖИДІВ

БУДАПЕШТ, 10. серпня. — Жидівська Телеґрафічна Аґенція доносить, що в мадярській ґазеті „Мадяр Орсаґ" появилася вістка, що румунські військові власти виконали присуд смерти на 40 Жидах, засуджених за ріжні політичні провини.

Вязням обіцяли власти свободу, але мимо сього їх розстріляли одного за другим, везучи їх з табору в Юлява до Кишенева, де їх мали пустити на волю.

Розстріли викликали серед Жидів велике обуреннє на румунський уряд. Під натиском публичної опінії премієр Братіяно почав доходження в справі розстрілів.

З АЙРИСЬКОЇ ГОРОЖАНСЬКОЇ ВІЙНИ

ДАБЛИН, 10. серпня. — Війска тимчасового уряду здобули місто Уорк, що за послідних кілька днів було осередком повстанців проти уряду.

Відступаючи з міста, повстанці кидали на нього бомби, які почали в богато місцях огонь.

КАНАДІЙСЬКІ ЗЕЛІЗНИЦІ ОБУРЕНІ НА УРЯД ЗА ЙОГО СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ

МОНТРЕАЛЬ, Квібек, Канада, 10. серпня. — Заряди трох головних канадійських зелізниць вислали до Кенеді, зелізничого міністра в канадійськім кабінеті, острий протест проти його становища в справі робітничої заплати в зелізничих варстатах.

Міністер недавно критикував остро зелізниці за те, що вони обнижили робітничу заплату ще, заким державна Рада Посередництва, яка тепер в тій справі радить, видала про се своє рішеннє.

СУД АНҐЛІЇ НАД ЄГИПЕТСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ

КАІРО, 10. серпня. — Військовий анґлійський суд, що судить ряд Єгиптян, ворожих египетському королеви, установленому Анґлією, вже покінчився нині. Вироку, однак, ще не проголошено, але вислано його до голови анґлійської армії до потвердження.

Коли обжаловані виходили зі суду, зібрана там товпа гучно їх оплескувала.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ПІДПИСУЄ ДОГОВОРИ ПРО ЗНИЖЕННЄ ЗОРУЖЕНЬ

ЛОНДОН, 10. серпня. — Формальне потверджене вашінґтонських договорів про зменченнє зорружень покінчено нині, коли анґлійський король підписав всі договори і переслав документи до анґлійського представника в Вашінґтоні.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7

За кожду зміну адреси платиться 10 ценітв.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КОНЕЦЬ КОМЕДІЇ.

Ще пару днів тому одна большевицька аґентська ґазета в Америці подавала услужно вістку, що в Берліні принимано з великою урочистостю якогось Крестинського, назначеного послом „совєтської України" при німецькім уряді. Мовляв, в принятті брали участь не лишень капіталісти, буржуї, ґазетярі буржуазної преси, але навіть представники уряду, ба й самий канцлер (премієр) Вірт і самісінький президент Еберт. Мали говорити мови, сипалися славословія, хвалилися-лизалися взаїмно. Американський аґентик росписався про цілу аферу з такою горячкою, гейби й він самий там був, мід-вино пив, а, що бачив і чув, в книги положив...

Хто добре знає большевицьку політику супроти Вкраїни та „українських дипльоматів" (з Москви родом), той відразу догадався, що тут певно ходить о задуренне „дурного Німця", щоби віддав Москалям, буцімто представникам України, гроші, які Німеччина винна українським селянам за збіже, від них зрабоване в час німецької окупації України.

Не довго треба було ждати потвердження такого здогаду. Ось вже й доносять большевицькі телеґрафи про далеко йдучі „реформи" большевицької заграничної служби. З Москви прийшов указ, щоби покасувати всі посольства в другорядних державах, а на їх місци віддати московському посольству в Берліні право бути головним дипльоматичним представником для всіх радянських републик за кордоном. В той спосіб не стало „самостійного" представництва „самостійної" радянської України.

Комедія скінчилася, і до цілости афери потреба нині лишень вияснення: Через що так скоро звинено самостійне радянське посольство „самостійної" радянської України? Чи може через те, що Москва вже дістала від Німеччини міліони за збіже вкраїнських селян? Чи може через те, що Москві вже стало ясно, що їх не дістане? Покищо пояснень ще нема, але незадовго певно й вони наспіють і тоді ми будемо певно знати, чи придалися нащо меди, проляті в Берліні, чи може від них лишень похмілля було в Америці.

НЕ ДУМАЙМО, ЩО ПОМОЧИ ВЖЕ НЕ ТРЕБА.

Час від часу на заклики до давання допомоги голодуючій Україні даються чути серед наших людий в Америці голоси, що мовляв помагати Вкраїні вже не треба, бо там такі гарні врожаї, що голодуюча Вкраїна сама себе певно прокормить.

Тимчасом ріжні факти показують, що згідні з тим розумованнем большевицькі донесення не правдиві. Недавно лишень Американська Ратункова Адміністрація постановила не замикати своеї діяльности, як се було в її плянах недавно, але вести її далі. Се вказує на те, що ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧИМ ЩЕ ДАЛІ ТРЕБА.

А. Р. А. постановила вести акцію далі на основі звітів своїх представників на Вкраїні та Московщині. Вони всі ствердили, що ПОМОЧИ ЩЕ ДАЛІ ТРЕБА.

А. Р. А. постановила вести запомогову акцію також на основі домагань ріжних російських орґанізацій в Америці, які на основі донесень зі старого краю звернули увагу А. Р. А., що ПОМОЧИ ЩЕ ДАЛІ ТРЕБА.

Наконець, в своїм послідним булетині так званий Службовий Комітет Секти Американських Приятелів („Квекрів") підчеркує, що жнива в Росії і на Вкраїні сього року не дадуть тілько, кілько від них сподіються та що через те ПОМОЧИ ЩЕ ДАЛІ ТРЕБА.

Тому кидаймо всюди клич: ПОМАГАЙМО ДАЛІ ГОЛОДУЮЧІЙ УКРАЇНІ! УКРАЇНА ЩЕ ДАЛІ ПОТРЕБУЄ НАШОЇ ПОМОЧИ!

ПО ОРҐАНІЗАЦІЇ ПІЗНАТИ ДОЗРІЛИЙ НАРОД.

В кождім числі кождої української старокраєвої ґазети найдемо вістки про нові українські орґанізації. Повстають вони мимо переслідувань ворогів, мимо тяжких кар на орґанізаторів.

В Злучених Державах за орґанізованне ніхто не переслідує. Тут державні закони боронять кождого чоловіка в його праві обєднюватися в товариства для спільного добра членів. Тут дорога до орґанізації кождому стоїть отвором.

Найголовнійшою іміґрантською орґанізацією є орґанізація запомогова, яка в сьому фабричному краю дбає за свого члена на случай каліцтва, а за його рідню на случай смерти. Передусім по силі тих орґанізацій пізнається культурність, національну свідомість, расову ціпкість кождої іміґрантської ґрупи. Іміґранти свідомих народів перемінюються в аґітаторів-орґанізаторів своїх запомогових орґанізацій, стараючися зробити свою національну орґанізацію як найбільшою, як найсильнійшою.

УКРАЇНСЬКІ ІМІҐРАНТИ! ДБАЙМО, ЩОБИ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ВИБИВСЯ В РЯДІ ІМІҐРАНТСЬКИХ ЗАПОМОГОВИХ ОРҐАНІЗАЦИЙ НА ПОЧЕСНЕ МІСЦЕ!

ЛИСТИ УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

II. ПОЗА КІЛЬЧАСТИМИ ДРОТАМИ.

Здавалося, що громада молодих культурників Наддніпрянців, опинившись поза кільчастими дротами таборів інтернованих на терені „братней Польскі", не зможе витримати важких умовин свого нужденного життя і легко піддатися тому війдчайдушно-песимистичному настрою, що являється під цю пору таким властивим всім иншим збігцям з України. Та, на щастя, цей гидкий настрій не отруїв загартованого революцією, запального духа наших молодших і, змагаючись з ворогами „чужими" і ворогами „своїми", якими аж кишать усі табори, — вони розпочали цікаву працю, що спричинилася до оздоровлення здеморалізованої „петлюрівської" вояцької маси й розбудила зацікавлення національною культурою навіть серед найбільш байдужних.

Помимо симпатичної праці в таборових культурно-освітних відділах, що мають добірно складені бібліотеки-читальні і постійні освітні курси та аматорсько-театральні гуртки, — розпочали живу орґанізаційну працю на полі рідного мистецтва й літератури. Виникнуло декілько літературно-мистецьке товариство „Сонцецвіт" у Тарнові і таке-ж товариство п. н. „Веселка" в калішському таборі інтернованих. Гаслом обох цих товариств є: „Українці всіх напрямків — єднайтеся!" але праця їх надзвичайно ріжниться між собою. В той час, як Тарнівський „Сонцецвіт" придукує твори на спеціяльно урядові теми і постачає безграмотний матеріял для офіційного „Українпреса", то калішка „Веселка", що складається виключно з військових, відразу заявила себе прегарним літературним місячником „Веселка" і цілою низкою оріґінальних творів, виданих серією книжечок під загальною назвою „Тернистим шляхом". Крім того, калішська „Веселка" скупчила коло себе всіх, розкиданих по таборах, молодих письменників, малярів і артистів і створила з них культурницький центр таборової еміґрації. В даний момент у Каліші істнує постійний „Драматичний Театр", „Мистецька Студія" і видається двічі на тиждень, прегарно редаґована, „часопис українських культурно-освітних орґанізацій в таборах „Український Сурмач". Дух і напрям цього часопису, ще щось таке незалежно-певне в своїй глибокій вірі в самостійну Україну, що відпадають всякі підозріння в офіційности, що так помічалося колись за „покійною" варшавською „Трибуною", а тепер „Українською Справою". Одначе, для того, щоб достотно зхарактеризувати діяльність таборових літературних і мистецьких товариств, потрібно писати спеціяльну розвідку, в той час, як нашою метою є — чисто інформаційні відомости про працю цих товариств, яка виявилася в наочних фактах видання ґазет та журналів, що являються безперечними документальними доказами нашої національної міці і культурної зрілости.

аЗраз майже у всіх таборах інтернованих війск У. Н. Р., виходить два-три часописи, кількість примірників яких рідко досягає 200. Цілком зрозуміло, що при такій незначній кількости примірників розповсюдження часопису є остільки обмеженим, що їх редакції досі не встановили ще правильного обміну між собою. Часопис видається й „зачитується" одним і тим-же табором і рідко коли попадає поза свої дроти. Однаково такі часописи раз-у-раз являються не тільки „політичним знаком часу", але й уявляють собою цілком літературний а часом навіть і мистецький, досить цікавий матеріял. На сторінках цих часописів виявляють свої здатности табарові політики, поети, малярі, які при більш спріяючих умовинах праці, моглиб стати справжніми мистцями і цінним здобутком нашої культури.

З двайцяти пяти таких видань, найбільш замітними були: літературно громадський і критичний місячник **„Запорожець"** і сатирично гумористичний тижневик **„Аванс"**. Обидва ці часописи виходили в таборі Пикуличі, друкувалися на шапіроґрафі й прикрашалися численними малюнками до тексту, які виготовлювала таборова мистецька студія.

„Запорожець" уявляє собою досить порядний, до 150 стор., зшиток, формату in folio і кожде окреме число коштувало всього 150 марок польських. Вийшло в світ всього лише 5 чисел, але той матеріял, який вони вмістили в собі настільки ріжнобарвний, добірний і цікавий, що значіння його для історії доби українського вигнання просто наддзвичайне. Тут і „Передова" про „крізу тарнівського кабінету", тут і поезії з бараків, тут повісти й оповідання з військового життя на фронті, тут знайшли собі місце й таборові кооператори і „накачують" несвідому масу ідеями Роберта Овена. Знайшов собі місце навіть відділ критики й біліоґрафії, при чому цій критиці підлягали лише ті видання, що належали до таборових видавництв.

„Аванс" — звичайнісенький собі гумористичний часопис. Матеріял літературний далеко слабший від того, що в „Запорожцеві", що можна пояснити хіба тим, що в таборах інтернованих взагалі мало веселого.

Обидва ці часописи виходили цілком реґулярно доти, доки не перемістили таборян до иншого табору десь аж на „Поморжу", чим розпорошено культурні сили і підірвано, вже налагоджену працю.

Табор Олександрівск, на кордоні Познаня, також видає два часописи: літературно-політичну і військову ґазету **„Наше Життя"** і літературно-просвітного кооперативного тижневика **„Зірницю"**.

„Наше Життя", не дивлячись на свою „неперіодичність", навічує до 40 чисел, зміст яких нічим не відступає перед змістом ддавнього видання ставки — „Українського Козака", або „Стрільця". Поруч ґазетних повідомлень, знаходимо тут чимало літературщини, яка в більшій мірі являєтся творчістю козаків табору. Видається й редаґується „Н. Ж.", таборовим культурно-освітним відділом. Друкується на шапіроґрафі, розміром одного аркуша звичайного паперу в кількости 150 прим., і коштує всього 5 м. п.

„Зірниця" до деякої міри нагадує собою колишню „Світову Зірницю", з тією лише ріжницею, що все тут пристусоване до умовин таборового життя і носить ознаки військовщини. Літературна частина складається з коротеньких фелетонів на теми ідейної кооперації, а публіцистична частина в цілому присвячена практичній кооперації. Друкується тими самими засобами, що й „Н. Ж.", невеличкими зшитками в розмірі 8 арк., писального паперу і коштує в окремім продану 30 марок, — видає й редаґує таборовий кооператив.

Оригінальним виданням являється літературно-політичний, громадсько-військовий тижневик „Наша Зоря", який почав своє істнування в таборі Ланцут, а продовжує в таборі Стрілково. Досі „Н. З." вийшло 25 чисел, друковані справжнім друком і в своїй власній друкарні. Говорити про те, як орґанізувалося й творилося видання цього часопису, це означало-б говорити про те все, що зараз так боляче турбує кожду культурну одиницю, що затратилася в таборових нетрях і наперекір злій волі таборового начальсвта, що часто являються перефарбованими на український лад „истинно русскими генералами", — без единого гроша власними силами розпочала видання тижневика і то так влучно, що вже після четвертого числа, виникла конечна потреба перейти на справжній друк. Кинулися редактори та співробітники на всі боки, але ніхто не зарадив їм. З великими труднощами дістали трохи черенок, дркарського станка і таки доконали свого — часопис друкується в декілька сот примірників і розсилається по всіх таборах і щасливо істнує він досі, не дивлячись на те, що адміністрація „союзницька" вже декілько раз переміщувала її по найлухіщих таборах.

Та все-ж таки, всі ці видання являються не більше, як добре імпонуючим тлом для видань табору „Каліш", де помимо того, що скупчилися найкращі і найталановитіщі молоді літерати, журналісти, маляри й артисти, істнує певна сприятливість такого визначного патріота і едмократа, як „мужицький" ґенерал Вдовиченко. Будучи висококультурною людиною, він всіми силами підпирає працю культурників і витратив чимало засобів і енерґії на впорядкування друкарні третьої Завізної Дівізії, в якій друкуються всі видання „Веселки" і культурно-освітного відділу.

Його-ж заходами підтримується видання ґазети „Залізний Стрілець", яка розпочала своє істнування ще в осени 1920 року підчас походу на Могилів. Перше число „З. С." вийшло в м. Дунаєвцях, на Поділлю, а тепер, вже в таборі Каліш, загальна лічба чисел ґазети доходить до 300. Друкується в кількости 500 прим., і розсилається не тільки по всіх таборах, але й поза таборами. Правда, що останнє надзвичайно важко дається, бо польська цензура раз-у-раз конфіскує цілий наклад.

Те, чого не міг виконати „Залізний Стрілець", успішно виконує „Український Сурмач", в якому приймають участь майже всі літературні сили, розсипані по ріжних таборах, а також бувші співробітники варшавської „Трибуни". Програм „У. С.", короткий і ясний: „Соборна Самостійна Україна!" Отже, нічого ддивного, що приходиться мати справу з ворогами „чужими", які просто ненавидять, і ворогами „своїми", що ніяк не можуть знайти собі иншого місця, як у львівському „Рідному Краї", куди й надсилають свої доноси.

Про „Веселку", якої вже вийшла друга книжка, можна сказати те, що це надзвичайно цінний часопис. І цінний він не тільки своїм прегарним оріґінальним змістом, як і тією непідкупною любовю, з якою він видається молодими мистцями. Особливо мистецькі патріотичдраматичні нариси І. Зубенка, поезії А. Падолиста, критика Крушинського і проза Коршнівського. — Ціла плеяда нових літературних сил.

Розвиток культурницької праці в таборах — взагалі, а літературний рух—зокрема, свідчать про невичерпаність нашої духової енерґії, що є в цей час единою надією і единою нашою зброєю.

При инших умовинах можна було-б вимагати чогось иншого, як при сучасних умовинах звиденного й вигнанчого життя на чужій землі, вже навіть і те, що є, може тішити тим, що коли настане слушний час, то йому на зустріч вийдуть сотні натхнених працьовників і провідників маси. Поки що, вони горять творчим захопленнем своєю працею, а за це саме — чест їм і така велика!...

М. Львів, 7. липня, 1922.

К. Лавріновичь.

ЛЮДНІСТЬ БРАЗИЛІЇ.

По обчисленням нової конскрипції, зарядженої бразилійським урядом, людність Бразилії виносила з кінцем минулого року 30,635.605 душ. Місто Прудентополіс, центр тамошної української орґанізації, числило 19,350 мешканців.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Товариство Любов, від. 45 У. Н. Союза повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю дня 13. серпня, в гали Укр. Ам. Горожан під ч. 822 Франклін стр. На порядку нарад є справа оброблення вечерку і инші справи. Неявившийся член заплатить кару 2 доляри, а урядник 5 дол. — Е. Кісь, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342 У. Н. Союза повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 7. години вечером, в понеділок, дня 21. серпня, в гали церковній при Розевелт евеню. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Кождий член має явитися і заплатити свої залеглости, бо інакше буде суспендований. — М. Скочипець, пр.; І. Маркович, секр.

Олександер Колесса.

НАЙМИЧКА.

— Іди мені ледащице
Геть із хати,
Не буду тя дяремне я
Годувати!

Не буду тя у полозі
Було тобі пекарчика
Не любити! —

— Пані моя, зазуленько,
Рідна ненько!
А де-ж бо я подіюся
Молоденька?

Лишіть мене голубонько
До неділі,
Най я сповю дитяточко
В платте біле.

Лишіть мене голубонько
Одну днину,
Бо я хора на улици
Марне згину...

Лишіть мене голубонько
До поранку,
Буду я вам гарувати
До останку. —

Лекше тобі твердий камінь
Та глодати,
Ой як серце богацькеє
Ублагати...

Ой у гаю буйний вітер
Повіває,
Там дівчина чорнобрива
Умліває...

Хиляється черемшина
Зелененька,
Тулить мати дитяточко
До серденька.

— Ой не зорій зоре ясна
Серед ночи,
Та не світи дитяточку
Мому в очи!

Ой не шуми луже дуже
Зелен гаю,
Та нехай я молоденька
Задрімаю!

Підуж бо я з дитяточком
Блукаючи,
Молодого пекарчика
Шукаючи.

Сидить милий у щиночку
Напиває,
Молодую білявинку
Обіймає...

— Добрий вечер мій миленький
Схаменися,
Та на своє дитяточко
Подивися!—

А мій милий чорнобривий
Цурається:
— Чого тота ледащиця
Чіпаєся?!...

— Бодай тобі пекарчику
Така ґадка,
Та як мені тинятися
Із дитятком..

Бодай тобі розлучнице
Так конати,
Ой як мені кусок хліба
Заробляти!...

НА ДОПОМОГУ ГОЛОДУЮЧІЙ УКРАЇНІ.

НУЖДАРІ НА ВИГНАННЮ НА ДОПОМОГУ ГОЛОДНИМ.

Віденська ґазета „Український Прапор", урядовий орґан уряду Петрушевича, подає таку вимовну новинку:

„Дня 14. липня відбулася в льокалі Запомогового Комітету на Штроцціґассе 32 у Відні нарада в справі переведення серед української кольонії у Відні й околиці національної жалобипосту і збірки жертв для голодуючих, подібно як се зроблено в Галичині. Нараду скликала Секція Українського Жіночого Союза для допомоги дітям і населенню в краю, розіславши запрошення всім істнуючим у Відні українським гуманітарним, просвітним, науковим, видавничим і політичним орґанізаціям, числом поверх 50. На нараду явилися представники половини запрошених орґанізацій, переважно представники галицьких орґанізацій. Зборам проводила голова Секції допомоги дітям і населенню в краю п. Олена Залізняк, протоколував п. І. Базяк. По дискусії над потребою, значіннем і пляном переведення посту-збірк, в якій забирали голос пп. О. Залізняк, Др. О. Назарук, пп. Л. Левицький, М. Пасічник, В. Пиріг, А. Кобздай, І. Коссак, Др. К. Трильовський, А. Жук, І. Базяк і инш., рішено урядити в дні 29. липня національну жалобу-піст, а збірку жертв для голодних розтягти на три дні — 29., 30., 31. липня. Для технічного переведення справи вибрано тіснійший комітет, який по закінченню збірки має скликати нову нараду відпоручників усіх українських орґанізацій м. Відня, яка порішить про ужитте зібраних жертв. У дискусії деякі бесідники підносили м. и. заміти що-до складу й діяльности „Комітету Голодним України" у Відні. До стислійшого комітету вибрано отсих осіб: Д-ра Р. Перфецького (голова), О. Залізняк (заступниця голови), Кобздая (секретар), А. Жука, В. Пирога, В. Мацілинського, Ганьківського".

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ДІЄЦЕЗІЯ В АМЕРИЦІ В СПРАВІ ГОЛОДУ.

О. Др. Микола Копачук, адміністратор української православної дієцезії в Америці, видав до членів сеї церкви відозву в справі допомоги голодним на Вкраїні, в котрій говорить:

Українці Брати, Українки — Сестри! Вже по цілому світі розійшлася страшна вістка, що найбогатший край у світі — УКРАЇНА, — наш рідний край погибає з голоду. Чорна примара голоду впала на Вкраїну не з причини недороду, а в наслідок того, що дикий хижак з північи, ненаситна, імперіялістична Москва, в нечувано в історії світа варварський спосіб, обрабувала Вкраїну до нитки. Немилосердно загарбала ввесь хліба, ввесь доробок, всю працю-кервавицю українського селянина та полишила його голого й голодного на поталу голодової смерти. Такого нечуваного звірства не повстидалибся навіть невіри-бісурмени!

„Ба навіть і тоді, коли сильні й богаті народи й держави світа подали голодуючим Росії обильну поміч, більшевицькі правителі з Москви потрафили позбавити Вкраїну й цієї допомоги. Так що лиш в дуже маленькій мірі доходить чужа поміч на Вкраїну. Ізза цього то ще й сегодня міліони працьовитого й невинного українського населення паде жертвою косовиці голодової смерти.

Річ ясна, що Українці на еміґрації по цілому світу поза межами України не можуть і не сміють байдужно глядіти на це безмежне нещастя й невимовне горе Великої України.

„Галицькі Українці, що, хоч сами бідні й прибиті під польсько-панським чоботом, вже поспішили зі щедрою допомогою голодним голодним братам на Великій Україні, та під голосним кличем „ГОЛОДНІ ГОЛОДНИМ" завзято зберають датки в грошах і в натурі.

„Прийшла черга й на нас, Українців в Америці, гідно й щедро відізватись на гіркі благання нашої з голоду конаючої Матери-України. Прийшла й на нас черга, отворити свої милосердні серця і свої щедрі кармани на негайну поміч і ратунок від невмолимої голодової смерти українських мужів жінок і дітий. Вмирає Україна, замучена в смертоносних пазурах північного ведмедя. Не дармо їй вмерти, не даймо загинути голодом в чужому ярмі. Даймо допомогу, тим більше і скорше, що ми сами тут за морем жиємо в далеко щасливіщих обставинах, де нам ні ворог не докучає ні голод не дошкулює.

„Анґлійська приповідка каже, що коли сам собі помагаєш, то й Бог тобі допоможе. Тим то, Українці цілого світу, допоможіть Україні, а тоді і світ допоможе їй. Шануймося й любімся між собою, тоді й світ нас пошанує!

„В Бозі надія! Нещасна наша Ненька-Україна перебула вже неодно тяжке лихоліття та напевно перебуде й це послідне. Бож мусимо непохитно вірити, що вже небаром сповнить святе пророцтво:

„Воскресне Україна, світло правди засвітить
І помоляться на волі неволничі діти!"

„Не пора тепер, виволікати свої партійні і релігійні спори. Життя України загрожене ворогом і голодом. А коли не стане України, тоді мусять згинути й спорячі між собою ріжні політичні й релігійні українські партії. Ратуймо Україну! Нехай жие Україна без хлопа і пана!"

ПОСВІДКА ЖЕРТВ ЗЛОЖЕНИХ НА ФОНД ІНВАЛІДІВ

(через Свободу).

Ч. 58.

Львів, 18. червня 1922.

До Хвальної Редакції „Свободи", 83 Гренд Стщ. Джерзи Сіті, Н. Дж.

Підписаний „Комітет Опіки над Інвалідами" у Львові і управа „Союзу Українських Інвалідів" — кооперативи з обм. пор. у Львові, складає отсим найсердечнійшу подяку за щедру жертву на фонд укр. інвалідів, переслану на наше конто в Земельнім Гіпотечнім Банку у Львові суму 19 долярів рівновартости 73.150 польських марок, котра то сума причинилася в великій мірі до злагіднення тяжкої долі наших борців за волю. Честь і слава нашим Братям в Америці, що так щедро підпомагають Комітетови, котрий взяв на себе так тяжку задачу як несення помочі тисячам інвалідам як за співчуття нашим борцям.

Дякуючи щераз поручаємося і на далі ласкавій памяти остаємо з глибоким поважанням

ЗА „КОМІТЕТ ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ":

З. Лукавецький, Сідельник.

ЗА СОЮЗ УКР. ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ:

Сідельник.

Олександер Колесса.

РІДНА ХАТА.

Ой від вітру дубровонька
Застогнала;
Родинонька на відході
Заридала.

— Ой нема вже у коморі
Ані шматки!
Все забрали комісарі
За податки!

Обшукали бідні люде
Всі куточки
Та забрали із собою
Дві сорочки...

Зайшла мати до пустої
До комори,
Та винайшла шкірку хліба
Для дітвори.

Обходили рідну хату
На всі боки,
Обіймив їх сиру душу
Жаль глубокий.

— Хатко-ж моя рідненькая
Не моя ти!
Буде в тобі жид-невіра
Панувати.

Вийшли вони за ворота
З діточками,
Оглянулись, залилися
Сльозоньками.

Вийшли вони за високі
Перелази,
Верталися із дороги
Ще два рази.

Вернулися, заглянули
До хатини:
Стоїть пуста, обідрана —
Голі стіни.

ТУРЕЦЬКИЙ МЕТУЗАЛЄМ.

Один підприємчивий журналіст в Царгороді вишукав старця, на імя Зораг, про котрого кажуть, що має тепер уже 146 літ. Мешкає він в дільниці Топ Ганет. Там в скромній каварні приймає цікавих, котрі його відвідують, мучать питаннями, а часто і фотографують, та не забувають ніколи полишити доказів признання у виді монети, курсуючої в краю. Зораг каже, що підчас війни якийсь німецький професор конче хотів вточити йому трохи крови й обтяти жмуток волося, але старець енерґічно запротестував проти цього. Зораг з походження Курд. Каже, що уродився в Бітлісі 1191. р. магометанської ери. По магометанському календарі теперішній рік є 1337, Зараг мав би 146 літ. Не знати як старець числить літа, чи по світському чи релігійному календарі. Кореспондент „Таймса", котрий також відвідав Зорага, каже, що не виглядає він так дуже старий. Лице щоправда вкрите морщиками, але це буває і у молодших. Зораг є з фаху „гамалем" або насильником, працює, а плечі його не більше згорблені, ніж кождого иншого насильника. Довговічність Зораг не одідичив, бо його батьки померли в силі віку, батько на 76 році, мати на 83 році життя. Зораг має 97-літнього сина і 61-літню дочку. Називає їх „смаркачами". Зораг двигає ще 200-фунтові тягарі; жалується на Анґлійців, що коли обняли фабрику оружя, в котрій працював, усунули його по „мартих" 50 літах служби. Десятки літ жив цей старець так: що ранку зимна купіль — ані мяса, ані алькоголю, ані тютюну — багато „ярту" (варене молоко і заправлене дріжджами) з цукром, хліба, сира і солодощів без обмеження — раз на тиждень пив воду, а звичайно богато солодкого, слабого чаю. Зораг прибув до Царгорода на 37-ому році життя, за панування Магомета II. і памятає різню яничар, що була в 1828 р. на приказ цього султана.

СТАН ЗБІЖА В КАНАДІ ДО 25. ЛИПНЯ

Манітоба з трох провінцій має сего року найкраще збіже. Дощу в більшій части було подостатком в послідних трох тижнях, граду не було. Дещо ржі показало ся в Торн гіл, Напінці, Плам Кулі, Нінґа, Дольорейн, Ратвел, Альтоні і Пайлот Мавнд. Приморозки були в шістьох околицях і пошкодили головно огородині. Вибите градом збіже в Нюдейл так відновило ся, що всім дивно.

В Саскачевані є околиці, де збіже дуже гарне, але зате дуже богато сторін, де дощу було замало, бо треває посуха. Околиць убогих на дощ є більше, ніж тих, де дощу подостатком. Ржі майже нема. Коло Карлайл був легкий мороз. Озиме жито загально не зле. Інтересне, що богато околиць, де минувшого року були злі жнива, мають збіже гарне, а де в минувшім році були гарні, там тепер недобре.

В Альберті є околиці, де збіже дуже гарне, однакож в богатьох околцях брак дощу, а навіть довший час треває посуха. На полудне від головної сіпірської лінії в більшости збіже гарне, в деяких околицях дуже гарне, зате на півночи від згаданої лінії запалом слабше. Коло Едмонту збіже дуже поправило ся в послідних тижнях.

ПОЖЕЖА У ЛЬВОВІ.

Дня 18. липня при вул. Сапіги ч. 21 у Львові вибухла пожежа. Згорів дах, вартости 4 міліонів марок п. Арештовано Анну Заячківську в підозрінню о підпал.

Г. Райдер Геґард.

ВИПРАВА ПО АФРИКАНСЬКІ СКАРБИ.

(Продовження).

(15)

Бамбатсі.

„Коли нам треба буде виїздити звідси, то, певно, прийдеться зробити се не инакше як водою, як що до того часу не пощастить нам купити свіжих волів" — зауважив Маєр, критично озираючи потомлену скотину.

„Через що?" спитав пан Кліфорд заклопотаний.

„Через те, що багато з сих волів, так само як мою коняку, покусала муха цеце і її отрута вже починає ділати. Мені прийшло се в голову ще вчора вечером, але тепер вже я сього зовсім певен. Погляньте на їх очи. Се сталося ще там в кущах, в долині, де ми були спинилися тиждень тому. Я казав тоді, що не треба було сього робити".

Виїхавши на верх гори, вони побачили по той бік її мальовничі руїни Бамбатсі. Ближче до них стояв високий горб, який обтікала з трьох боків широка ріка Замбезі; четвертий бік горба, протилежний до них, виключаючи одного місця, з якого йшла природна скеляста стежа у місто, був також обгороджений самою природою, яка збудувала тут неприступну і зовсім стрімку скелю, що починалася з самого низу гори і стреміла у гору на пятьдесять стіп заввишки. На самім горбі, який займав вісім-десять акрів поверхні, було видно обкопані глибоким ровом три круги делих мурів, поставлених один на одний; то були стін, збудовані за бог-зна колишніх часів. Придивившися до них, Беніта відразу зрозуміла, через що нещасні втікачі, Португальці, зробили собі з них свій останній захисток і через що вони загинули тут не через дикунів, що оточували їх з усіх боків, а тільки через голод. Місце се робило враження неприступної фортеці, з якою нічого не можна зробити без болгових гармат.

По той бік рова, в який, певно за колишніх часів напускалося води із Замбезі, притулилося сільце Макалангів з Бамбатсі, що складалося з сімдесять до вісімдесять мізерних халупинок, таких самих круглих як і хати їх батьків, але збудованих з глини та очерету. Навколо були садки і добре оброблені ниви, вкриті доспілим збіжем. Але скотини Беніта не бачила ніде; се дало її привід подумати, що її тримали за для безпечности на горбі, за стінами фортеци.

Вони спустилися нерівною, каменястою дорогою і проїхали селом, в якім було всього кілька жінок та дітей, які обдивлялися їх здивовано і перелякано. Незабаром вони доїхали до скелистої стежки, вступ на котру був завалений накопиченим комінням, взятим з руїн. Поки люде, що збіглися сюди, відкидали се каміннє, Беніта розглядала товсту кругову стіну трицять або сорок стіп заввишки і приблизно двайцять завширшки, збудовану з чистого ґраніту і оздоблену вмурованим ріжнобарвним камінням. В багато місцях стіни знати було вибої, до яких мабуть колись-то прироблено двері, але які вже давно звідси пощезали.

„Яке надзвичайне місце", — промовила вона, звертаючись до батька. „Я дуже рада, що приїхала сюди. Ви все тут оглядали?"

„Ні; ми були тільки між першою та другою стіною і один раз між другою та третою. Стародавня каплиця, або як там вона зветься, стоїть на самім вершку, і до неї, власне, й не хотіли вони нас пускати, бо там закопаний скарб".

„Є думка, що там закопаний скарб", відповіла Беніта. „Але слухай, тату, яка в тебе ґарантія, що вони зроблять так, як обіцяли? А ну, як вони відберуть від нас рушниці і покажуть нам на двері, або краще мовити, на ворота".

„Ваша дочка має рацію, ми таки не маємо жадних ґарантій", промовив Маєр. „А через те ми повинні забезпечити себе, перше чим з фургона здойметься хоч одну скриню. Га, я знаю, що все се дуже небезпечно і що було попіклуватися про се заздалегідь, але тепер уже пізно балакати про се. Онде дорога вже вільна. Отже вперед-вперед!"

Довгий бич ляснув, сердешні затомлені воли напнули свою останню силу і фіра віхала в фатальну фортецю. В середині її видко було досить велику вільну площу, яка, скільки можна було розібрати по скрізь розкиданих руїнах, була колись укрита будівлями, які вже на половину зникли під високою травою, під деревами, під крученою рослиною. Се була надвірня стіна, що оточувала каплицю, де за колишніх часів жили священики та проводарі народу. Пройшовши кроків сто чи пятьдесять, вони наблизилися до другої стіни, не такої грубої, але що до решти своїх ознак, то такої самої, як і перша, і побачили у затінку, бо була спека, всіх мешканців Мамбатсі, які зійшлися, щоб їх привітати.

Коли від них до тубольців було не більше як ярдів пятьдесять, вони позлазили з коней і доручили їх разом із фірою Макаланговн Тамасу. Беніта стала між батьком та Джекобом Маєром і вони всі троє пішли до тубольців, що сиділи напівкружка на землі. Їх було тутечки душ із двісті дорослих людей.

Коли подорожні наблизились, всі тубольці, крім одного чоловіка, що сидів обернений спиною до стіни, хутко зірвалися з місця на знак поваги до гостей. Так само, як і ґінці, вони були всі високі на зріст, статечні чолвіки з сумними очима і переляканим виразом облича. Було знати, що вони жили з дня на день вічно перелякані, — перелякані, що на них чигає рабство або смерть.

Тамас звів приїзжих у круг і Беніта почула, що всі сі люде видивилися на неї своїми сумними очима. За кілька кроків від чоловіка, що сидів на землі коло стіни, з головою укритою коштовним покривалом, стояло три різьблені стільці. Тамас зробив знак і вони всі троє посідали на крісла і сиділи мовчки, як лицювало їх гідности.

„Будьте терпеливі і майте ласку" — заговорив нарешті Тамас. „Мій тато, Мамбо посилає свої молитви до Мунвалі і до духів своїх батьків, прохаючи їх благословити ваш приїзд і звідомити його про будучину".

Беніта, що чула на собі двісті пар людських очей, зпочатку чекала нетерпляче, щоб на старого найшло нарешті натхнення, але незабаром вона підпала загальному настрою і почала навіть почувати певну приємність від усього того, що тут робилося. Могутні, стародавні стіни, збудовані невідомими людьми, які бачили стільки історичних подій і стільки людських сконів; мовчазне потрійне коло терпеливих і урочисто настроєних людей, останніх паростків культурного народу. Згорблена постать накрита покривалом, яка почувала себе в єднанні з своїм Богом — все се було такою надзвичайною річю, що цілком заслуговувало на увагу людей, зтомлених одноманітністю цівілізації.

Нарешті чоловік, що сидів коло стіни, почав ворушитися, і скинувши покривало, зпід якого появилася голова сивого діда, з розумним, натхненим обличем, таким худим, що на ньому знати було усі кістки, з темними очима, наміреними кудись в простори, він три рази зітхнув під уважними поглядами своїх земляків і повернув свої очи на білих людей, що сиділи поперед нього. З початку він глянув на пана Кліфорда, і обличче його показало збентеженнє; тоді він поглянув на Джекоба Маєра, і його збентеження перемінилося в неспокій і трівогу.

Тільки як його очи спинилися на Беніті, то в них знову появився спокійний і щасливий вираз.

„Біла дівчино", загомонів він своїм приємним тихим голосом, „тобі я можу сказати добру вістку: хоч смерть пройде зовсім близько тебе, хоч ти бачити-меш її і зправа і зліва, і зпереду і ззаду, але я кажу тобі, — не бійся її. Ти зазнала великого горя, але тутечки ти знайдеш щастє і спокій, ти, в котрій живе душа такої самої чистої і прекрасної істоти, істоти, що вмерла в давні минулі часи".

Поки Беніта міркувала про його слова, вимовлені з такою надзвичайною поважністю, що вони навіть втішили її, хоч вона і не могла їм надавати віри, він поглянув ще раз на її батька і на Джекоба Маєра, але не сказав ні слова, видно стримуючи себе.

„А мені ви не вгадаєте нічого доброго, дядьку? Мені, — що приїхав за сим здалека?" спитав Джекоб.

Обличе старого відразу зробилося незрозуміле і всякий вираз його сховався за тисячою зморщок.

„Ні, білий чоловіче", відповів він. „Мені нічого не доручено переказати тобі. Ти такий учений, можеш сам обернутися к небесам і прочитати, що там в них написано, — як що тільки зумієш. Панове — провадив він далі, але вже иншим голосом, — я вітаю вас при моїх дітях і в імени їх усіх. Сину мій, Тамасе, я витаю тебе також; ти добре виконав доручену тобі справу. Отже слухайте, я знаю, що ви потомилися і хотіли-б відпочити і, попоїсти, але потерпіть трошки, бо мені треба сказати вам кілька слів. Подивіться навкруги. Отсе увесь мій нарід, тим часом, як колись нас було стільки, скільки весною буває листя на дереві. Через що нас стільки згинуло? Через те, що за два покоління перед сим Мозелікетзе, ватажок з Шака привіз на південь, Амандабелів, лютих псів, які рік-у-рік плюндрували нас.

„Ми не войовничий нарід, ми люде спокійні, що хочемо обробляти свої лани. Маємо ремесло, якого навчили нас наші батьки, і славимо небеса, на які ми всі підемо після нашої смерти, щоб зєднатися з душами наших батьків. А вони люті, хижі і жорстокі; вони приходять убивати наших дітей та дідів і забирають в неволю наших жінок та дівчат, а також і всю нашу скотину. Куди поділася наша скотина? Її забрав Лобенгула, ватаг Амандабелів; в нас сливе, що немає вже коров, молоко котрих таке потрібне слабим та дітям, в яких нема материй. А тимчасом він посилає та й посилає за скотиною. Давайте податок, кажуть його посланці, платіть податок, або я пришлю своє військо, яке прийде і забере усе разом з вашими життями. Але в нас немає вже скотини і нічого вже більше не лишилося, крім сеї старої гори, кількох будівель на ній, та незначної кількости збіжя, з якого ми животіємо. Се кажу я — я, Молімо, діди якого були великі королі, — я, чоловік, в якого більше розуму, як в всіх Амандабелів!"

Сказавши се, старий похилив свою сиву голову на груди, і сльози потекли по його змученім лиці; а його земляки загомоніли:

„Мамбо, се чиста правда!"

„Слухайте ще" — казав він далі. „Що Лобенгула почав знову загрожувати нам, то я післав сказати отсим білим людям, що, як що вони приставлять мені сотню рушниць, пороху і куль і дадуть нам таким чином спроможність відбити Амандабелів від наших грубих мурів, то я поведу їх в таємне святе місце, на яке не ступала нога ні одної білої людини впродовж шести поколінь, і дозволю їм шукати закопаний там скарб, той самий скарб, який вони хотіли найти чотири зими тому.

„Тоді ми відмовили їх просьбі і вигнали їх звідси, боючись прокляття білої дівчини, що прорекла нам долю нашого народу, як що ми віддамо золото не тому чоловікови, якому було призначено одержати його. Діти мої, дух Бамбатсі навідався до мене: я бачив його, як бачили його і инші і він сказав мені, коли я спав: „дозволь сим людям прийти і шукати, бо по між ними є особа, якій призначено добути скарб мого народу; вам загрожує велика небезпека, бо насуває сила списів". Діти мої, я відіслав сина свого і ще других ґінців, в країну, де живуть білі люди; вони повернулися за кілька місяців, і привезли з собою тих людей і ще одну особу, про істнуваннє котрої я нічого й не знав — ту саму дівчину, на яку вказував дух Бамбатсі".

Старий підняв свою висохлу руку і вказав на Беніту: — „Кажу вам, що перед вами сидить та сама, якої ждало стільки людських поколінь!"

„То правда", відповіли Макаланги. „Біла пані повернулася сюди, щоб узяти те, що її належиться".

„Други мої", спитав Молімо приїзжих, які були дуже здивовані усім, що сталося — „скажіть мені, чи привезли ви рушниці?"

„Розуміється", відказав пан Кліфорд. „Вони всі лежать на фірі, і то найкращі рушниці, які тільки можуть бути, а з ними десять тисяч набоїв, які ми купили за дуже дорогу ціну. Ми виконали те, що залежало від нас; тепер ви повинні зробити те, що залежить від вас, в противнім разі ми зараз поїдемо назад разом з усіма рушницями і лишимо вас зустрічати Макалангів з одними списами".

„Ну, то скажіть нам ваші умови, ми вас слухаємо", відказав Молімо.

(Дальше буде).

ВЕЛИКА АВАНТУРА У ЛЬВОВІ.

Мешканці вул. Жерельної у Львові були свідками великої бійки між злодіями. Недавно випущений з вязниці С. Диданьскі кинувся з ножем на свого товариша А. Сенюка, а коли в його обороні станув візник, то бандити кинулись на нього. На поміч візникови прийшли його знайомі і на вулиці счинилась крівава боротьба між товпою візників і злодіїв. Цілу авантуру закінчила поліція, яка арештувала 9 осіб.

PASSAIC, N. J.

Заходом Спів. Тов. ім. М. Лисенка при церкві св. о. Николая в Пасайк, Н. Дж. відограється представлення

НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА

драма в 5-ох діях М. Старицького

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13. СЕРПНЯ С. Р.

в гали шкільній, 212 President Street, Passaic, N. J.

Початок точно о годині 6-ій вечер.
Режисер і діріґент С. Ціміхуд.
Ціни місць: 75, 50 і 25 центів.

Весь дохід призначений на новозбудовану школу. Всіх Українців і Українок місцевих і позамісцевих запрашаємо сердечно. 86

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць липень 1922 р.

НОВИЙ ВІДДІЛ.

Братство св. о. Николая, відділ 293 У. Н. Союза в Брукліні, Н. Й.

В. 293. Нигрич Александра, Поважняк Василь, Лоцик Петро, Дибак Лев, Квасниця Сенько, Прокопович Гілярій, Чоподайло Григорій, Нигрич Семен.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 4. Крайник Емілія.
В. 9. Почекайло Іван.
В. 14. Люблянецький Іван, Семчук Микола.
В. 15. Бичек Панько, Бичек Катер.
В. 42. Білоус Григорій, Сполович Андрей, Романюк Іван.
В. 45. Юзвяк Юлія.
В. 63. Вайпа Іван.
В. 76. Лисак Анна.
В. 77. Гутник Петро.
В. 91. Брона Василь.
В. 100. Крушинська Марія.
В. 106. Лобойко Іван, Сабан Іван.
В. 116. Равлюк Іван.
В. 119. Кріль Маґда.
В. 135. Бережанська Анна.
В. 137. Бучний Вінцент.
В. 143. Марфей Василина.
В. 146. Шокалюк Петро.
В. 192. Литвинець Антін, Лішинський Константин.
В. 206. Фірман Каролина, Фірман Корнило.
В. 211. Пізьо Михайло.
В. 213. Кук Арсеній.
В. 215. Чоп Александра.
В. 221. Ґой Анастазія.
В. 228. Лучка Марія.
В. 229. Сербин Кунеґунда.
В. 230. Павлишин Зофія.
В. 242. Красота Василь.
В. 247. Андраш Микола.
В. 251. Бліц Юрій.
В. 256. Навроцький Теодор.
В. 282. Танасишин Микола.
В. 288. Чайка Юрій, Балко Михайло.
В. 292. Назарчук Василь.
В. 295. Митенка Кирило.
В. 308. Заяць Єфимія.
В. 364. Чорний Марія, Білецька Марія, Сало Іван, Кузьма Анна.
В. 379. Шевчук Григорій.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Шаршон А. Петро, Лесяк Григорій, Колодій Михайло.
В. 7. Костів Йосафат.
В. 18. Обух Анна, Обух Марія.
В. 27. Боклащук Юрій.
В. 36. Тиха Євдокія.
В. 38. Малаховський Теодор.
В. 41. Нищот Йосиф (стар.).
В. 44. Кушмілер Валентин.
В. 78. Скажецький Семко, Зятик Ів., Мацийовський Валентин, Барицький Микола, Когут Михайло.
В. 85. Пстрак Федор, Костюк Микола, Нащец Олекса, Пстрак Володимир, Наґле Юлія.
В. 93. Вардиґа Теодор.
В. 104. Амброзевич Панько.
В. 109. Стехуляк Іван.
В. 112. Стиранка Катерина, Старинщак Катерина, Паплик Катерина, Стшибіцька Марія, Катинська Катер.
В. 116. Джаман Йосиф.
В. 120. Вайда Іван.
В. 124. Кавний Теодор.
В. 135. Рушняк Анна, Рушняк Олекса, Медвідь Іван.
В. 137. Ґураль Мих., Ґураль Анна.
В. 139. Шманда Іван.
В. 162. Поташ Стефан.
В. 166. Николич Микола, Клим Реймонд.
В. 186. Сімонс Марія.
В. 206. Боднар Іван.
В. 209. Фіщур Петро.
В. 217. Гуньчак Семен, Головка Ів., Білоголовський Теодор.
В. 219. Климців Дмитро.
В. 221. Городецький Михайло, Татарчук Яков, Савчук Катерина.
В. 227. Цап Стефан, Гайдук Яков, Іванців Микола.
В. 229. Юґас Микола, Возьний Іван, Юґас Михайло, Юґас Анна.
В. 233. Курик Сидорій, Гуменяк Розалія.
В. 239. Бручковський Михайло, Сопко Андрій.
В. 241. Миськів Михайло, Крутий Василь.
В. 250. Каня Войтіх, Каня Марія.
В. 300. Лаврук Михайло
В. 316. Лорофей Михайло.
В. 338. Вискович Микола.
В. 354. Романик Юрко.
В. 367. Коломиєць Тит, Гнатів Дмитро, Звонар Андрій, Лукаш Данило, Хомин Кирило, Коломиєць Анна, Андріїв Яць, Бащук Вас., Гінко Юстина.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 1. о. Кузів Михайло.
В. 57. Сорока Теодозій.
В. 87. Хорт Семен.
В. 103. Бурачок Василь, Маґеровський Іван.
В. 133. Псуй Павло.
В. 144. Жуковський Михайло.
В. 161. Гайдук Яков.
В. 165. Мацийовський Антін.
В. 177. Хомета Гнат, Рекрут Омелян.
В. 203. Фісолович Стефан, Фісолович Анна.
В. 206. Затонський Іван.
В. 217. Стрилець Анна, Теребушка Маланка.
В. 218. Клус Марія.
В. 225. Чорний Григорій.
В. 270. Ярош Антін.
В. 273. Вайда Василь.
В. 292. Попович Андрій.
В. 369. Климишин Гнат, Климишин Розалія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Малиняк Володимир.
В. 5. Хомин Лука.
В. 6. Ковалів Іван.
В. 9. Качмарський Іван, Савіцька Павлина, Тхорик Константин, Вербіцький Михайло, Савіцький Іван.
В. 14. Беднарчик Константин, Остафійчук Микола.
В. 20. Дубик Іван, Міщук Микола, Буґай Василь, Ноґаш Ксеня.
В. 24. Мариняк Франко.
В. 26. Чижо Стефан.
В. 30. Смеречинський Іван.
В. 34. Горун Андрій.
В. 36. Попович Марія.
В. 37. Адух Анна, Могила Катерина, Чечель Анна.
В. 48. Андрушко Анастазія.
В. 53. Стравняк Стефан.
В. 61. Зелінський Іван, Королевят Дмитро, Шафран Дмитро, Шпрох Андрій, Шафран Микола, Пилип Григорій, Співак Теодор, Лехман Федор, Бобер Михайло, Королевят Стефан, Королевят Катерина.
В. 63. Чесановський Іван.
В. 64. Ґурецький Стефан.
В. 69. Ошуст Каспер, Лабай Войтко.
В. 72. Пеленський Михайло, Пасічник Йосиф.
В. 76. Стависький Семен.
В. 78. Дембіцький Петро, Кіт Антін, Стичишин Микола, Боньчак Тома, Шиманський Франко, Воркун Прокіп, Котляр Теодор.
В. 81. Смульський Володислав.
В. 85. Петрівський Григорій, Борецька Марія, Борецький Гілярій, Мадай Василь, Мадай Марія, Кривошій Клим, Павлик Мартин, Понко Іван, Дмитрів Йосиф, Мороз Андрій, Вуйванко Прок.
В. 89. Кочманюк Кирило, Лусовський Василь, Кочамнюк Ірина.
В. 90. Билинь Олекса.
В. 93. Вардиґа Дмитро.
В. 99. Савіцький Іван, Валіґун Олек.
В. 102. Ґловач Мих., Піх Микола.
В. 106. Суханич Іван, Білецький Павло.
В. 108. Колачко Дмитро, Колачко Марія.
В. 109. Скильчак Андрій, Шумилов Василь.
В. 110. Завальницький Іван.
В. 112. Пеліх Параска, Цубикайло Ева, Керик Анна, Малець Александра, Щур Марія.
В. 114. Гайдук Ема, Гайдук Стефан, Сава Франко.
В. 120. Біло Микола.
В. 121. Данилишин Михайло, Біляш Михайло, Залепецька Текля, Данилишин Анна, Залепецький Петро, Кобітович Марія, Кобітович Петро.
В. 123. Драган Дмитро.
В. 135. Остіяновський Андрій, Макар Дмитро, Терлецький Михайло, Макар Марія.
В. 137. Кібало Михайло, Драпінський Михайло.
В. 138. Явірницький Григорій.
В. 144. Дарнопик Микола.
В. 150. Соколовський Михайло.
В. 154. Квятковський Йосиф, Живицька Зофія.
В. 157. Совяк Андрій, Яремко Михайло, Бачинський Юрій.
В. 159. Сіка Григорій, Брилич Юстина.
В. 165. Хухра Андрій.
В. 171. Муравський Данило.
В. 183. Бурдяк Михайло.
В. 190. Літшинський Петро.
В. 192. Шкрамко Олекса, Гапонський Антін.
В. 200. Лата Павло.
В. 209. Бобенчак Розалія.
В. 213. Ботвин Йос., Дупля Йосиф.
В. 217. Ґулейчук Іван, Шкапій Стеф.
В. 219. Стахура Гаврило, Дармограй Стефан.
В. 221. Марнець Микола, Ремінець Дмитро.
В. 223. Безрукий Стефан.
В. 232. Ющук Микола.
В. 237. Бакалець Микола.
В. 238. Дутчак Дмитро.
В. 240. Рибак Іван, Бабірад Микола.
В. 245. Грещак Онуфрій.
В. 247. Ханік Василь, Марцінишин Даміян, Ханик Анастазія.
В. 248. Липка Стефан, Процишин Андрій, Сивозяк Микола.
В. 249. Попик Олена.
В. 259. Чіхуляс Михайло.
В. 292. Степчук Теодор.
В. 295. Стасишин Йосиф.
В. 316. Семеґин Катерина.
В. 330. Скібінський Евгеній, Ястремський Теодор, Скібінська Веронія, Петрик Михайло.
В. 336. Дяків Іван.
В. 338. Горейко Іван, Рухнатий Ілько.
В. 354. Волошин Петро.
В. 371. Гарцула Іван.
В. 381. Майчик Михайло.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ (КАРТИ).

В. 5. Климишин Розалія, Климишин Гнат.
В. 24. Буярин Григорій, Буярин Анастазія.
В. 36. Качмар Катерина, Стрілець Анна.
В. 38. Словінський Михайло, Словінська Юлія.
В. 47. Бурачок Василь, Маґеровський Іван.
В. 52. Затонський Іван.
В. 65. о. Кузів Михайло.
В. 110. Чайковський Іван, Шумняк Стефан.
В. 119. Клюс Марія.
В. 135. Копильчак Михайло.
В. 199. Хорт Семан.
В. 206. Ірза Йосиф.
В. 224. Мотичак Михайло.
В. 227. Гайдук Яків.
В. 241. Рекрут Омелян.
В. 248. Псуй Павло.
В. 316. о. Гундяк Іван, Шевчук Никола, Шевчук Ірина.
В. 370. Концевич Іван.
В. 388. Крук Олександер.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 27. Лучанко Семен.
В. 41. Спильник Іван.
В. 75. Баглай Максим.
В. 111. Бобак Михайло.
В. 168. Сеньків Агафія.
В. 300. Кузьма Стефан.
В. 322. Петричанко Іван.
В. 370. Нацюк Андрій.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

В місяци червни 1922 р. було в У. Н. Союзі повнолітних чл.	12.024
В місяци липни 1922 р. принято нових членів	57
В місяци липни 1922 р. принято нанoво членів	79
В місяци липни 1922 р. принято з переступними листами	23
В місяци липни 1922 р. прийшли з інших кляс обезпечення	8
Разом	12.191
В місяци липни 1922 р. суспендовано	154
В місяци липни 1922 р. відійшли з переступними листами	27
В місяци липни відійшли до інших кляс обезпечення	8
В місяци липни 1922 р. померло членів	8
Разом	197
З кінцем місяця липня 1922 р. У. Н. Союз мав повнолітних членів	11.994

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на суму $100	7
В клясі A на суму $250	265
В клясі AA на суму $500	3.928
В клясі B на суму $750	387
В клясі C на суму $1000	7.272
В клясі BB на суму $1500	121
В клясі CC на суму $2000	13
Разом	11.994

ЗІСТАВЛЕННЄ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за місяць липень 1922 р.

З кінцем місяця червня 1922 р. було дітей в Молодечім Департаменті У. Н. Союза	5.474
В місяци липни 1922 р. принято нових	79
В місяци липни 1922 р. принято нанoво	28
В місяци липни 1922 р. принято з переступними листами	10
Разом	5.591
В місяци липни 1922 р. суспендовано	60
В місяци липни 1922 р. відійшли з переступними листами	12
В місяци липни 1922 р. померло	2
Разом	74
З кінцем місяця липня 1922 р. всіх дітей обезпечених в У. Н. Союзі	5.517

Зіставленне загальне:

З кінцем липня 1922 р. У. Н. Союз мав повнолітних членів	11.994
З кінцем липня 1922 р. в Молодечім Департаменті було дітей	5.517
Разом всіх обезпенених в У. Н. Союзі	17.511

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць липень 1922 р. як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (серпня) до своїх відділів і вписатися нанoво, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця м. серпня 1922 р., то в вересню 1922 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і молодечі, котрі в місяци липни 1922 р. взяли переступні листи а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци вересни 1922 р. бо на другий місяць, то є в вересни 1922 р. стратилиб всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

С. Ядловський, голов. предс.,
І. Каштанюк, голов. рек. секр.

ДЕЩО ПРО ОЛОВО.

Олово не виступає в природі в самороднім стані, лише в рудах. Барву має воно синявосіру, є мягке і розтяжне, даєся легко обробляти, краяти і розплощувати; легко стираєся, від води є 11 разів тяжше. Топиться в температурі 325 степенів Цельзія. Завдяки таким прикметам і дешевости олово має дуже всесторонне примінення в промислі.

Чистого олова уживаєся до ріжних відливів, приміром на тягарки, годинникові ваги, до виливання куль, шроту (разом з арсеном) і т. д. В будівлях олово служить до заливання заліза, осадженого в камени. Бляхарський лют топиться вже при 180 Цельзія, (олово і цина). Оолово стоплене з антимоном і циною служить до відливання друкарських черенок (черенки стають тоді мякші і не крають паперу), стереотипних плит, клішів і т. д. Декотрих злук олова уживаєся в лічництві і в малярстві.

Найважнійшою рудою олова є галеніт, що кристалізує в шести або осьмистінниках з позрізуваними рогами. Творить жили і поклади в старших скалах вЧехії (Пшибрам), Каринтії на Угорщині, в горішнім Шлесску і на північнім Підкавказю. Кристали галеніту даються дуже легко лупати. Є досить мягкий, від води звиж 7 разів тяжший. Барву має оловяну, рису сіраво-чорну, блеск сильний, металічний. Складаєся з 207 частий олова і 32 частий сірки.

Галеніт має в собі часто примішку срібла (до 1%), а тоді вже оплачуєся витоплювати з него той дорогий метал. Спорошкований галеніт даєся легко перобити на окис олова що носить технічну назву глейти. В гончарськім промислі уживають великої маси глейти на пливу або глязуру дахівок, кафлів і гончарських посудин.

З ХРОНИКИ ВБИВСТВ.

В Добростанах коло Львова вбито недавно польського поліцая Сельського. Польська преса охрестила се політичним Смордом. Справців досі не виcліджено.